

lagen var et neutralt Omraade, hvorpaa alle Partier uanset politiske Anskuelse kunde mødes, og han betegnede dette Omraade som fremhævet af den foregaende ærede Taler, ganske vist paa en meget negativ Maade, idet han sagde, at Alle vare enige om, at Landet ikke skulde falde forsvarelsøst; men, udviklede han videre, i det Dieblig man kom til at afhandle Maaden, hvorpaa man skulde arbejde paa Forsvaret, viste det sig, at Forsvarsagen paa en meget indgaende Maade udøver Indflydelse paa hele vort borgerlige og sociale Liv, og eftersom Anskuelserne om den Retning, vort borgerlige og sociale Liv bør have, ere høist afvigende og maa være dette efter de forskjellige politiske Anskuelse, saa kom Uenigheden, og Følgen deraf var, at man ikke hidtil havde kunnet gjøre noget Virkeligt for Forsvarsvæsenet. Jeg erkjender nu, at det er rigtigt, at en Ordning af Forsvarsagen ikke kan Andet end paa en meget følelig Maade gjøre Indgreb, navnlig paa de Omraader, hvor der kan være Spørgsmaal om borgerlige Reforme; thi det er klart, at naar vi offre en betydelig Del af Statens aarlige Indtægter paa vort Forsvarsvæsen, maa vi paa andre Omraader, hvor vi ellers, Alt efter vor forskjellige Opfattelse, kunde ønske Reforme, der koste Penge, indskrænke os. Jeg erkjender ogsaa, at intet Spørgsmaal mere end dette er egnet til at udøve Indflydelse paa vort sociale Liv, al den Stund Ordningen af Hærvæsenet gjør Krav til hele Landets Ungdom og af den fordrer Opfyldelse af en alvorlig Pligt. Men naar jeg erkjender det, kan jeg tillige sige, at Feilen i det ærede Medlems Syn er den, at han underordner dette neutrale Omraade under disse andre Hensyn, medens det dog forekommer mig at maatte være klart, at man maa hæve dette neutrale Omraade op over disse forskellige politiske Anskuelse, at man maa løfte det op; thi er der Noget, jeg synes, man maatte kunne blive enig om, saa er det dog dette, at det nytter lidet at tale og virke for Reforme enten paa det borgerlige eller det sociale Omraade, naar vi ikke opfylde den første Grundbetingelse for, at der overhovedet kan være et borgerligt og socialt Samliv heri Landet, nemlig at vi sikke vor Eksistens som Stat. Denne Grundbetingelse mener jeg, er en mere opløstet Udgave af det ærede Medlems neutrale Omraade, og det er paa dette, jeg mener, at vi skulde kunne mødes. Spørgsmaalet er altsaa efter min Opfattelse ikke det, om vi af det ene eller det andet Hensyn have Naad til at gjøre saa eller saa Meget for vort Forsvar, men Spørgsmaalet er det: Have vi overhovedet Naad til at lade være at gjøre noget Alvorligt for vort Forsvar i Betragtning af, at vor hele nationale Eksistens deraf er afhængig. Og naar man nu ser hen til den Maade, hvorpaa det nuværende Forslag søger at løse den Opgave at gjøre noget Virkeligt for Forsvaret, saa vil det paa ingen Maade kunne

siges, at dermed enhver Mulighed for Reforme, enten paa det ene eller paa det andet Omraade, er ubeløstet. Det forekommer mig, at det ærede Medlem maatte kunne have set, hvorledes man i et Land kan leve under skarpe politiske Modsetninger og dog enes netop i den ene Opgave at sørge for sit Lands Forsvar, naar han ser hen til Frankrig. Er der noget Land, hvor de politiske Rivninger ere skarpe, saa er det vistnok dette Land, men saa snart der bliver Spørgsmaal om at gjøre noget Alvorligt for Fædrelandets Forsvar og for Bevarelse af dets Selvstændighed, saa ere alle politiske Partier enige (J. H. Nielsen: Nei, det er ikke rigtigt.) Det er rigtigt. Det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds fremsatte dernæst den Anke mod det foreliggende Forslag, at dette byggede paa det nu Bestaaende og ikke tog Hensyn til alle de Forhandlinger, der siden 1872 vare førte mellem Regjering og Rigsdag. Det forekommer mig, at det ærede Medlem derved kom i Modsigelse med sig selv, thi han fremhævede jo i sit Foredrag mangfoldige Punkter, hvor han netop sagde „at det var en Smøbekommen, Indrømmelse fra Regjeringens Side, men i den Forbindelse, hvori det nu er bragt, sætter jeg rigtignok ikke Pris derpaa“. Men hvad der dog efter min Mening maa være det, man maa holde fast ved, er, at her er der kun Tale om en Revision af den bestaaende Lov af 6te Juli 1867, og ved en Revision mener jeg, at Opgaven er, at man ikke bygger paa et helt nyt Grundlag, men beholder det Gode, der er i det Gamle, og ser at rette de Mangler, der ere komne frem. Med Hensyn til den Forsvarsplan, som ligger til Grund for dette Forslag, kom det ærede Medlem med en Anke, som jeg ikke skal negte var mig i høi Grad paafaldende. Han ankede over, at denne Forsvarsplan var bygget paa en Forudsætning om et uvenligt, fjendeligt Forhold mellem vor mægtige sydlige Nabo og os. Den høitærede Krigsminister og andre ærede Medlemmer have allerede, som det forekommer mig, meget fyldestgjørende paavist det Urigtige i denne Forudsætning. Men selv om man nu med det ærede Medlem — jeg antager — det ærede Medlem maa ville det — vilde bygge en Forsvarsplan paa den Forudsætning, at vi levede i et meget venstabeligt Forhold med vor mægtige sydlige Nabo — og vi ere jo Alle enige om at ønske noget Saadant — maatte jeg anfæ det for ønskeligt af ham at have nærmere Oplysninger om, paa hvilke Vilkaar et saadant meget venstabeligt Forhold antoges at være kommet istand; det kunde da maasse nok være, men ved nærmere Undersøgelse vilde finde, at det blev den allerdyreste af alle Forsvarsplaner. Det kunde nok være, at de Vilkaar, der bleve stillede for en saadan Alliance, vilde i Grunden ikke være meget forskellige fra en Opgivelse af vor Selvstændighed. Na, hvis Forholdene stillede sig saaledes, som det ærede Medlem fra Nørre-